

OBARVANOST SAMICE LESNE SOVE VPLIVA NA ŠTEVILO MLADIČEV

// Katjuša Lesjak

Barvni polimorfizem ali barvna mnogoličnost je pojavljanje dveh ali več različnih barvnih oblik znotraj populacije vrste, kar je opaženo pri mnogih skupinah vretenčarjev, pri sesalcih pri leopardih in jaguarjih, pri dvoživkah pri močeradu in različnih vrstah žab, pri pticah pa predvsem pri ujedah in sovah. Ta fenomen je zlasti povezan s prilagoditvijo lokalnim okoljskim razmeram.

KAR 30 LET RAZISKAV

V predstavljeni raziskavi so preučevali, ali obarvanost, ali obarvanost perja pri samicah lesne sove (*Strix aluco*) vpliva na njihov razmnoževalni uspeh. V lokalni populaciji te vrste sove so zbirali podatke o gnezdenju med letoma 1985 in 2014. Ugotavljali so, ali se telesna velikost, razmnoževanje in življenjski prostor okrog mest gnezdenja razlikujejo med sivimi, rjavimi in rdečimi samicami lesne sove. Vsako leto so februarja in marca, nato pa še pozno aprila in maja pregledali gnezdilnice. Aprila in maja pa so v mreže lovili samice ter jih izmerili, stehali in obročkali.

BARVNA VARIABILNOST

Osebkni znotraj vrste variirajo od blede-sive do rdeče-rjave barve, vendar so tri barve (siva, rjava, rdeča) v Evropi najpogostejše. Obarvanost perja je dedna in ni odvisna od okoljskih dejavnikov. Lesne sove, ki se razlikujejo v barvi perja, kažejo določene vedenjske, fiziološke in morfološke razlike ter razlike v uspešnosti preživetja. Študija vpliva obarvanosti sove na razmnoževalni uspeh je pote-

kala v Dotnuvskem gozdu v centralni Litvi. Gre za ravninski gozd, v katerem prevladujejo listopadne vrste, obkrožen pa je z obdelovalnimi površinami.

V treh desetletjih so ujeli 57 različnih samic, 42 % sivih, 40 % rjavih in 18 % rdečih. Delež posameznih barv se je skozi leta spremenil. Razmerje je bilo v prvem (1985–1994) in drugem (1995–2004) desetletju podobno, spremenilo pa se je po letu 2005. V prvih dvajsetih letih je bil delež rjavih samic le 11 %, 47 % je bilo sivih in 42 % rdečih. Delež rjavih pa se je nato močno spremenil med letoma 2005 in 2014, ko je narastel z 11 % na 30 %, medtem ko se je delež sivih znižal s 47 % na 30 %, delež rdečih pa je ostal enak.

SPREMINJANJE BARVNIH RAZMERIJ

V študiji so torej potrdili domnevo, da se razmerje med različno obarvanimi osebki med leti spreminja, saj se je delež rjavih samic lesne sove v zadnjih desetih letih povečal. Pri vseh preučevanih samicah je bil vpliv povprečnih zimskih ali spomladanskih temperatur na razmnoževalni uspeh enak. Ugotovili pa so, da si sove glede na obarvanost perja izbirajo nekoliko različne življenjske prostore za gnezdenje - rdeče raje gnezdiijo v temnejših območjih, medtem ko si sive in rjave sove raje izberejo svetlejša območja. V raziskavi so ugotovili, da so v razmnoževanju najuspešnejše rjavo obarvane samice, kar je glavni razlog za naraščanje njihovega števila po letu 2005. Rjave samice so namreč vzgojile več mladičev kot samice sive in rdeče barve in zato se je posledično skozi leta njihov delež povečal.

Razmerje med različno obarvanimi osebki se med leti spreminja. V razmnoževanju so zadnjih deset let najuspešnejše rjavo obarvane samice **LESNE SOVE** (*Strix aluco*).

foto: **Matej Vranič**